Тақырыбы:

БОРЫШКЕРДІҢ МҮЛКІНЕ ТЫЙЫМ САЛУ, БАҒАЛАЦУ, САҚТАУ ЖӘНЕ САТ ТӘРТІБІ

Борышкердің мүлкінен өндіріп алу мүлікті алып қоюды және оны мәжбүрлеп сатуды не өндіріп алушыға беруді қамтиды.

Борышкерде берешекті өтеу үшін **жеткілікті ақша сомасы болмаған** кезде өндіріп алу борышкерге тиесілі басқа мүлікке қолданылады.

Орындау жөніндегі **шығыстар** және жеке сот орындаушысының **қызметіне ақы төлеу** жөніндегі шығыстар ескеріле отырып, атқарушылық құжатты орындау үшін қажетті мөлшерде және көлемде борышкер мүлкінен өндіріліп алынады.

Борышкердің басқа мүлкі жеткіліксіз болған жағдайда, өндіріп алу борышкердің атқарушылық құжат **бойынша құны өндіріп алу мөлшерінен асатын** мүлкіне қолданылуы мүмкін.

Сот орындаушысы борышкердің мүлкінен, оның ішінде ортақ мүліктегі үлесінен өндіріп алуды Қазақстан Республикасының азаматтық іс жүргізу заңнамасында белгіленген тәртіппен алынатын **сот санкциясымен жүзеге асырады.**

Өндіріп алуды қолдануға болмайтын мүлік тізімі:

1. Үй жасауының заттары, керек-жарақтар:

- аң терісінен тігілген және басқа да бағалы киім-кешектер (егер ең төмен күнкөріс деңгейін қамтамасыз ету үшін оны алмастыра алатын өзге де киім-кешек бар болса);
- асхана сервиздерін, бағалы металдардан жасалған, сондай-ақ көркемдік құндылығы бар заттарды қоспағанда, пайдаланылып жүрген киім-кешек, аяқ киім, іш киім, төсек-орын жабдығы, ас үй және асхана керек-жарақтары;

- борышкерге және оның отбасы мүшелеріне ең аз мөлшерде қажетті жиһаз (әрбір адамға бір төсек пен бір орындықтан, отбасына бір үстел, бір шкаф және бір сандық);
- балаларға арналған барлық жабдықтар.

2. **Егер борышкердің негізгі кәсібі ауыл шаруашылығы болса**, борышкер үшін жаңа астыққа дейін қажетті мөлшердегі тамақ өнімдері, шаруашылық құрылыстары және борышкер мен оның отбасының қажеттіліктерін қанағаттандыруға қажетті мөлшердегі үй малы, сондай-ақ малға арналған жем-шөп.

3. Тамақ даярлауға және отбасының тұрғын үй-жайын жылытуға арналған отын.

4. Борышкер соттың үкімімен белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан айырылған немесе ол құрал-сайманды қылмыс жасау үшін пайдаланған жағдайларды қоспағанда, борышкердің кәсіби қызметін жалғастыруына қажетті құрал-сайман (оның ішінде оқу құралдары мен кітаптар).

5. Мүгедектердің жүріп-тұруына арналған арнайы көлік құралдары, мүгедектердің техникалық көмекші құралдары мен арнайы жүріп-тұру құралдары.

6. Борышкер марапатталған халықаралық, мемлекеттік және өзге де жүлделер.

Сот орындаушысы атқарушылық құжаттың орындалуын қамтамасыз ету мақсатында борышкердің мүлкіне, оның ішінде занда көзделген жағдайларда соттың санкциясымен **тыйым салуға міндетті.**

Бұл ретте, сот орындаушысы өндіріп алуды борышкердің мүлкіне қолданудың **кезектілік кағидаларын қолданбауға** құқылы.

Жеке тұлғаның мүлкіне өндіріп алуды қолдану кезінде кезектілікпен жүзеге асырылады:

бірінші кезекте - бірінші кезектегі қажетті заттар болып табылмайтын мүлік, бағалы қағаздар, валюталық құндылықтар, бағалы металдар мен асыл тастар, зергерлік бұйымдар, декор заттары;

екінші кезекте - көлік құралдары, жылжымайтын мүлік (тұрғынжайдан басқа);

үшінші кезекте - тұрғынжай

Заңды тұлғаның мүлкіне өндіріп алуды қолданған кезде мынадай кезектілікпен жүзеге асырылады:

бірінші кезекте - тауарларды өндіруге, жұмыстарды орындауға немесе қызметтерді көрсетуге тікелей қатысы жоқ жылжымалы мүлік, оның ішінде дайын өнім (тауарлар), бағалы қағаздар, валюталық құндылықтар, бағалы металдар мен асыл тастар, зергерлік бұйымдар, декор заттары;

екінші кезекте - тауарларды өндіруге, жұмыстарды орындауға немесе қызметтерді көрсетуге тікелей қатысы жоқ жылжымайтын мүлік;

үшінші кезекте - тауарларды өндіруге, жұмыстарды орындауға немесе қызметтерді көрсетуге тікелей пайдаланылатын мүлік: өндірістік мақсаттағы жылжымайтын мүлік объектілері, шикізат, материалдар, станоктар, жабдықтар және басқа да негізгі құралдар.

Борышкердің мүлкіне тыйым салу мынадан тұрады

- мүлікке иелік етуге тыйым салудан
- иелік етуге тыйым салынғанын хабарлаудан
- борышкердің мүлкіне тыйым салу туралы қаулы шығарылады

«САНКЦИЯЛАЙМЫН»
_________________________ Судьясы
(соттың атауы)
____
(қолы, тегі, аты-жөні)
20___ жылғы «____» _________________

Мүлікке тыйым салу туралы
ҚАУЛЫ

20__ ж. «____» __________ ___________________________

____
(жеке сот орындаушысы қызметі аумағының атауы)
жеке сот орындаушысы ____
(жеке сот орындаушысының мекен-жайы, тегі, аты-жөні)
____туралы
(атқарушылық құжаттың мазмұны)
20___ ж. «___» ___________ № ______ атқарушылық іс жүргізу материалдарын қарап, **БЕЛГІЛЕДІ:**
____
(тыйым салудың негізі)
Жоғарыдағылдардың негізінде, «Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы» 2010 жылғы 2 сәуірдегі Қазақстан Республикасы Заңының 10-бабының 1-тармағын, 37-бабының 4-тармағын, 62 2-тармағын, 126-баптарын басшылыққа ала отырып, **ҚАУЛЫ ЕТТІ:**

1. ____ тиесілі
(жеке тұлғаның Т.А.Ә., заңды тұлғаның атауы)
____ мекен-жайда орналасқан
(мүліктің атауы)
мүлкіне тыйым салынсын.
2. Қаулы ____ орындау үшін жіберілсін.
(мемлекеттік тіркеу органының атауы)
3. Қабылданған шешім туралы атқарушылық іс жүргізу тараптарына, олардың өкілдеріне хабардар етілсін.
4. Сот орындаушысының қаулысы міндетті түрде орындауға жатады және Қазақстан Республикасының азаматтық іс жүргізу заңнамасына сәйкес он жұмыс күні ішінде сотқа шағым жасауға, наразылық білдіруге болады.

Жеке сот орындаушысы ______________________________________
(қолы, тегі, аты-жөні)
М.О.

Сот орындаушысы өндіріп алушыға **берілетін соманы,** орындау жөніндегі **шығыстарды** және жеке сот орындаушысының **қызметтеріне төлейтін** шығыстарды өтеуге қажетті мөлшерде **борышкер мүлкінің тізімдемесін жүргізеді.**

Сот орындаушысының тізімдемеге түскен заттарға **сүргі сала алады.** (опечатывание имущества)

№ т/т	Мүліктің атауы	Бағалау құны	Ескерту
1	Жеңіл авто көлік тойота камри -50	5 000 000 тг.	87 000 кл
2	Маржан тастан жасалынған зергерлік бұйым	900 000 тг.	585
3			

Мүлікке тізімдеме жасау борышкердің және куәгерлердің қатысуымен жүргізілуге тиіс.

Атқарушылық әрекеттер жасалатындығы туралы алдын ала хабардар етілген, борышкер болып табылатын жеке адам немесе заңды тұлғаның өкілі болмаған жағдайда, **тізімдеме куәгерлердің қатысуымен жасалады.**

Сот орындаушысы мүлікке тыйым салынған және борышкерге мүліктің тиесілі екені анықталған кезден бастап он жұмыс күні ішінде:

- бағалаушыны өз бетінше тағайындау;
- атқарушылық іс жүргізу тараптарының бірінің ұсынысы бойынша бағалаушыны тағайындау;
- атқарушылық іс жүргізу тараптарының біріне борышкердің мүлкін бағалауды жүргізу туралы тапсырма беруі арқылы бағалаушыны **тағайындау туралы қаулы шығарады.**

Бағалаумен келіспеген атқарушылық іс жүргізу тарапы бағалау туралы есеппен танысқан кезден бастап күнтізбелік **он күн ішінде** **оған шағым жасауға құқылы.**

Борышкердің тыйым салынған мүлкін қайталап бағалау бойынша көрсетілетін қызмет ақысын төлеу **шағым жасаушы тарапқа жүктеледі.**

- Атқарушылық іс жүргізу тараптары мүліктің құны туралы **жазбаша келісім жасасқан жағдайда,** бағалаушы тыйым салынған мүлікті **бағалауды жүргізбейді** және бағалаушыны тағайындау туралы қаулы шығарылмайды.

- Сот орындаушысы **сақтаушыдан сақтау қолхатын** алу арқылы **сақтау шарты** негізінде тыйым салынған мүлікті сақтауға беруді жүзеге асырады.

Егер мүлікті пайдалану оның ерекшеліктері бойынша мүліктің жойылуына немесе оның құндылығының кемуіне әкеп соқпаса, сақтаушы бұл мүлікті **сот орындаушысының рұқсатымен пайдалана алады.**

Сақтауға берілген тыйым салынған мүлікті талан-таражға салған, иеліктен шығарған немесе жасырған жағдайда сақтаушы Қазақстан Республикасының заңдарына **сәйкес жауапты болады.**

Борышкерден алып қойылған бағалы қағаздарды, валюталық құндылықтарды, зергерлік және қымбат металдардан, асыл тастардан және інжуден жасалған басқа да бұйымдарды, сондай-ақ осындай бұйымдардың сынықтарын сот орындаушысы **банктерге және банк операцияларының жекелеген түрлерін жүзеге асыратын ұйымдарға** шарт негізінде жүзеге асырылатын сақтауға өткізеді.

Айналымнан заң бойынша алып қойылған мүліктен басқа, тыйым салынған мүлікті өткізуді, егер маман тыйым салынған мүлік сату кезінде **құнды болып табылмайды** және өтімді емес деген қорытынды берген мүлікті қоспағанда, тыйым салу негіздері мен мүлік түрлеріне қарамастан, сот орындаушысы **электрондық аукцион нысанындағы сауда-саттықта жүргізеді.**

Алдағы электрондық аукион туралы хабарландыру электрондық аукцион өткізілгенге дейін күнтізбелік **он күннен кешіктірілмей,** бірыңғай электрондық сауда алаңында **жарияланады.**

Электрондық аукционға қатысуға ниет білдірген тұлғалар өтінім беруге және мүліктің бастапқы құнының **бес пайызы мөлшеріндегі кепілдік жарнаны** төлеуге міндетті.

Электрондық аукцион жеңімпазының кепілдік жарнасы сатып алу бағасының есебіне жатқызылады.

Электрондық аукционның қалған қатысушыларының кепілдік жарнасы электрондық аукцион аяқталғаннан кейін **бес жұмыс күні ішінде қайтарылады.**

- Сатып алған мүліктің ақысын электрондық аукцион жеңімпазы электрондық аукцион қорытындылары бекітілгеннен кейін **бес жұмыс күні ішінде төлейді.**

- Егер жеңімпаз белгіленген мерзімде сатып алынған мүліктің құнын төлемесе, оның **кепілдік жарнасы қайтарылмайды.**

Қатысушылардың кепілдік жарнасы, егер қатысушының электрондық аукционға **қатысуға құқығы болмаған** жағдайда қайтарылмайды.

Аукцион нәтижелері бойынша сатып алған мүліктің құнын төлегеннен кейін сот орындаушысы мен аукциондағы мүлікті сатып алушы арасында **сатып алу-сату шарты жасалады.**

Электрондық аукцион **өткізілмеді деп танылған кезде** өндіріп алушы электрондық аукцион өткізілмеді деп танылған күннен бастап **бес жұмыс күні ішінде** сот орындаушысына өтініш беру арқылы мүлікті бағалау құны бойынша **өзіне қалдыруға құқылы.**

Казус № 1

- После возбуждения исполнительного производства и начала совершения исполнительных действий взыскатель Сапаров обратился в суд с требованием заменить судебного исполнителя Шакирову на том основании, что она и должник Ибрагимов являются родственниками, поэтому имеются основания сомневаться в беспристрастности судебного исполнителя.

- *Прав ли Сапаров?*
- *Каков порядок отвода судебного исполнителя в исполнительном производстве?*
-

Казус № 2

- При совершении исполнительных действий судебный исполнитель Манакова обратила взыскание на заложенное имущество должника Каримова в виде автомобиля "Тойота Камри" путем наложения на него ареста для последующей реализации. Залогодержатель Рахимов, возражая против указанных действий Манаковой, указал, что у должника Каримова имеется другое имущество для погашения требований.

- *Правомерны ли действия судебного исполнителя?*

- *В каком порядке может быть обращено взыскание на заложенное имущество?*

Казус № 3

- В один из судов Республики Казахстан обратилась гражданка Ирака с ходатайством о принудительном исполнении решения Суда Иракской республики о взыскании с гражданина Республики Казахстан алиментов на содержание ребенка.

- *Прокомментируйте возможные действия казахстанских государственных органов.*
- *Заключен ли Договор о взаимном оказании правовой помощи между РК и Иракской Республикой?*

Казус № 4

- **Для исполнения решения военного суда о возмещении Сыздыкову ущерба, причиненного уничтожением имущества в размере 100 000 тенге, председателем военного суда был направлен исполнитель-ный лист на имя председателя Есильского района г. Астана для производства принудительного взыскания с начальника финотдела гарнизона. В связи с неисполне-нием указанного решения вышеназванным военным судом на начальника финотдела был наложен штраф в размере 100 МРП.**
-

- ***Правомерно ли наложение штрафа? Что является основанием для наложения штрафа? Каков порядок наложения штрафа в связи с неисполнением судебного решения?***

Казус № 5

- Судом при принятии искового заявления в качестве меры обеспечения иска было вынесено определение о наложении ареста на имущество должника. Определение было в тот же день направлено в Департамент по исполнению судебных актов по месту нахождения имущества должника для принудительного исполнения.

- ***Обязан ли судебный исполнитель принимать к исполнению данное определение суда и возбудить по нему исполнительное производство?***
-

- 10.10.2014 г. судом было вынесено по иску АО "Заря" решение о взыскании денежных сумм с ТОО "Самал". Решение вступило в законную силу 10.11.2014 г.
- 21.11.2014 г. взыскатель направил исполнительный лист для исполнения в банк, обслуживающий счета ТОО "Самал",

- однако 27.04.2014 г. исполнительный лист был возвращен взыскателю в связи с отсутствием денежных средств на счете должника. Взыскатель предъявил исполнительный л для принудительного исполнения в Департамент по исполнению судебных актов 16.05.2014 г.

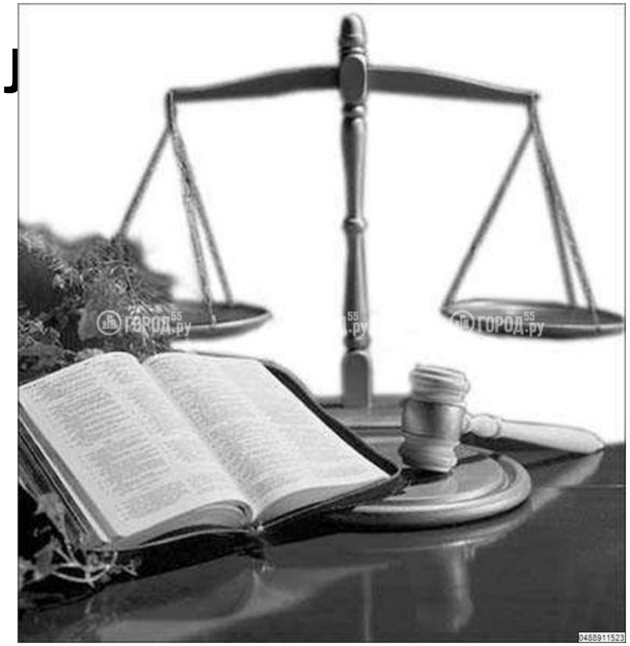

- *Обязан ли судебный исполнитель в этом случае принять к исполнению исполнительный лист и возбудить исполнительное производство?*

Казус № 1

- Судебный исполнитель обратил взыскание на доход, полученный должником Мамаевым С.К. за использование личного автотранспорта при выполнении трудовых обязанностей. Мамаев обжаловал действия судебного исполнителя, мотивируя тем, что данный доход относится к компенсационным выплатам, на которые не может быть обращено взыскание.
- .

- *Кто прав в данной ситуации?*
- *Правомерны ли действия судебного исполнителя?*

Казус № 2

- В производстве судебного исполнителя находятся исполнительные листы о взыскании денежных средств с дочернего страхового АО «Астана инстрах». Среди них имеются листы о взыскании страховых платежей, заработной платы, возмещения вреда, причиненного здоровью и т.д. Определением судьи суда Акмолинской области возбуждено производство по делу о несостоятельности (банкротстве) АО «Астана инстрах».

- *Как следует поступить судебному исполнителю в данной ситуац*

-

Казус № 3

- Омаров М.М. обратился к судебному исполнителю с заявлением о прекращении исполнительного производства по исполнению судебного решения о взыскании с него алиментов на содержание сына в связи с достижением последним совершеннолетия. Судебный исполнитель вынес постановление об отказе в прекращении исполнительного производства, мотивировав свои действия тем, что у заявителя имеется задолженность по выплате алиментов. Омаров обжаловал постановление судебного исполнителя в суд.

- *Правомерны ли действия судебного исполнителя?*
- *Какое решение вынесет суд?*

Казус № 4

- Елеусизов К.К. обратился к судебному исполнителю с заявлением о прекращении исполнительного производства по исполнению судебного решения о взыскании с него алиментов на дочь. В заявлении Елеусизов пояснил, что его бывшая жена (мать девочки) вступила в брак с Ермековым, который удочерил девочку. К заявлению была приложена копия судебного решения об удочерении.
-

- ***Как следует поступить судебному исполнителю?***
- ***Какое решение должен вынести суд?***

Казус № 5

- В рамках исполнительного производства, возбужденного на основании судебных решений о взыскании с АО «Нефтегазсинтез» денежных средств, судебный исполнитель наложил арест на принадлежавший должнику грузовой автотранспорт и автобусы.

Казус № 5а

- Предприятие-должник обжаловало действия судебного исполнителя, ссылаясь на то, что арест произведен с нарушением очередности обращения взыскания, арестованный грузовой автотранспорт относится к имуществу третьей очереди, а автобусы используются для перевозок сотрудников предприятия, на нем осуществляется доставка работников к месту работы и домой.

- ***Правильно ли поступил судебный исполнитель, обратив взыскание на грузовой автотранспорт и автобусы должника, учитывая, что доказательства, подтверждающих наличие имущества первой и второй очереди, заявителем не представлены ни судебному исполнителю.***

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ!!!